

Кутталлаах быһыыга-майгыга уонна гражданскай оборонага управление начальнига И.В. Колпашиков ахсынны 13-21 күнүгэр Дьокуускайга аттестацияга уонна учебнай-методическай сбора барбыт. Сага дьыллаабы мероприятиялары быһыыга бары тарилтэлэр салайааччылары бу управлениегэ согласование ылыахтаахтар, бырааһыннык күнүгэр дьуһуурустуба олорор эппиэттээх дьон испиһэтин биэриэхтээхтэр.

Улуус баһылыгы муньабыттан бэлиэтээһиннэр

ЖКХ начальнига А.Г. Кобяков иһитиннэрбитинэн Граф Бизэрэгэр носуос алдынан кутталлаах түгөн үөскүү сылдыбыт, 2 Хомуустаахха чох бүһүт. Уус-Алдантан ардыллыбыт 100 тонна чох оттуллан бүһүт.

Ахсынны 12 күнүгэр комиссия Нам-2 Хомуустаах өрүһү туоруур кыһынты суолун мээрэйдэбит. Түмүгэ билдирэбинэ бу суол аһыллара-аһыллыбата быһаарыллыа.

РФ Президентэ В.В. Путин туруорбут соруудахтарын олохто киллэрингэ улууска үлэ барар, барыта 95 сорууда бэриллибиттэн 24-дэ туолбут, 5-нэ кыайан толорулду илик уоннаабы соруудахтар толорудулары үлэбэ сылдылар.

Ахсынны 12 күнүгэр нэһиликтэр баһылыктарыгар уонна кылаабынай бухгалтердарыгар аналлар семинар-совещание буолбут. Ахсынны 15 күнүгэр нэһиликтэр баһылыктарыгар аналлар республикатаагы семинарга баһылыктар киирэн бэйэни салайыныы тематыгар дакылааттары, бэсиздэлэри истиэхтэрэ, үөрөннэхтэрэ. Ахсынны 22 күнүгэр улуус муньабын сессията былааннаар.

Бу нэдиэлэттэн «Нам улууһа» муниципальной тэриллии дьаһалтатын сыллаабы отчуота буолуоҕа, дьаһалта аппарата 4 бөлөххө араахан нэһиликтэри кэрийэн сыллаабы үлэтин иһитиннэрэр. Ол кэниэ нэһиликтэр баһылыктарын отчуоттара, онтон кэлэр сыл сагаланыгыгар правительство отчуота буолуоҕа.

Бэлиэтэнэ В. РЫКУНОВА

СР правительствотын көһө сылдыар субэ муньаба

ИННИКИТИН УЛУУС САЙДАР КЭСКИЛЛЭЭХ

СР правительствотын көһө сылдыар субэ муньаба билиги улууспутугар ытыллыбыта олохтоохтор болуомтолорун тарта. Нэһилиэнньэ күүһүтүн курдук соһучу сонуну иһиттэ. 2005 с. түмүгүнэн улуус үлэтигэр-хамнаһыгар сыанабылы ылла.

Күнэ 19 ч. ааһыта Нам с. А. Шестаков аатынан культура уонна сыйыалаах киинигэр СР правительствотын председателэ, правительство чилиэннэрэ, министрлэр, тарилтэлэр, ведомстволар эппиэттээх үлэнигэр нэһилиэнньэни кытта ирэ-хоро кэпсэтиилэр, муннаахыйар болуурустарыгар эппиэттэтиилэр.

көмөлөрүн иһин нэһилиэнньэ аатыттан махтамы тиэртэ. Итинник көмөҕө олохтоохтор таһаарылыах үлэлэринэн эппиэттэхтээхтэрин иһитиннэрдэ.

— Билигин даҕаны кыайан быһаарылыбатах болуурустар элбэхтэр, ордук тыа хаһаайыстыбатыгар, переработкага уонна бордодууксуйаны онорууга. Кэлэр 2006 с. тэрээһиннээхтик үлэлээн, Президент уонна правительство көмөлөрүгэр харда оноруохтаахпыт, — диир Дмитрий Панкратьевич этиитин түмүктэтэ.

СР правительствотын председателэ Е.А. Борисов правительство бөлөҕө Нам улууну сирдэ социальнай-экономическай сайдыы программатын хаамытын хонтуруоллуур бэрээдэгинэн үлэлэбитин, тыа сиригэр тыын суолталаах болуурустар хайдах быһаарыллалларын, сокуоннар, уураахтар, ыһаахтар, дьаһаллар үлэлэрин кытта билсипиттэрин эттэ.

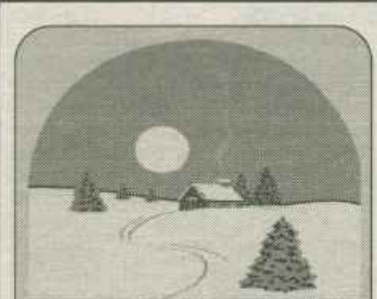
Президент быһаарар орууллаах проблемаларга программа ылынан тэрээһиннээх үлэни ытар. 2005 с. республика барыстаахтык түмүктээн эрэр. Промышленность, АПК о.д.а. салаалар үп-харчы өтүгүн көрдөрүүлэрэ, таһаарынай бордодууксуйаны онорууларга үрдүк тэтимнээх. Бэйэ бордодууксуйатын таска таһаары элбээбит. Тимир суол тутуутугар, суол оһоһуутугар, гаастааһынга бэлиэтэммит үлэлэр толорулунулар. Тыа хаһаайыстыбатыгар республика бюджеттэн урукку сыллардааҕар

икки төгүл үрдүк 4 млрд. солк. көрүллүбүт. Тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга сага сүүрээһинэр киирэллэр. Калинин 15 сылга мелiorация үбүлэмтээх буоллаҕына сага үбүлээһин көрүллүбүт. Урукку өттүгэр тыа хаһаайыстыбатыгар инвестиционнай үбүлээһин оһоһуллубатах буоллаҕына, кэлин үс сылга сага үбүлээһин оһоһуллүбүт. Билигин тэрээһиннээх хаһаайыстыбалары үөскэтин сорууга турар. МТС-тары тэрийии саҕаны киллэрингэ дьоһуннаах хардыы быһыытын сыаналаанар. Сенаһы бэлэмнээһингэ сага агрегаттар үлэлээн, революционнай хардыыны онордулар.

Алмаһы хостохун шахтанан нымага киирэн эрэр. Көмүс хостохунугар кыра хаалыы баар. Ол эрээри ити болууруос быһаарыллыа.

Бордодууксуйаны батарыга, переработкага, тастан киирэр бордодууксуйаны аччатыыга туһаайылыбыт үлэлэр ытыллаллар. Неби, гааһы туһага таһаарыга үлэ сага нымалара киирэллэр. Итилэр тустарынан Егор Афанасьевич дакылаатыгар эттэ.

(Бүтүттүн 2-с стр. көр)

Чэппиэр, ахсынны 15 күнэ.
Бу күн салгын баттааһына 758мм, температура -27-30, салгын ситигэ 60%, хотугулуу-арбааттан 2-3 м/сек тыалырыа. Кыратык хаардыа.

Бэтинисэ, ахсынны 16 күнэ.
Бу күн салгын баттааһына 764 мм, температура -26-28, салгын ситигэ 65%, арбааттан 3-4 м/сек тыалырыа.

Субуота, ахсынны 17 күнэ.
Бу күн салгын баттааһына 767 мм, температура -29-34, салгын ситигэ 80%, содуруулуу-арбааттан 2 м/сек тыалырыа.

«Расписание погоды»
www.gp5.ru

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Энсиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественной сурутааччыларынан 2006 сыл бастагы анарыгар сурутуу ытыллар.

Сурутуу сыаната 6 ыйга — 210 солк., 3 ыйга — 105 солк., 1 ыйга — 35 солк.
Хаһыат индексэ — 54889, нэдиэлэбэ үстэ таһар.

Сурутуу 6.дь. ахсынны 25 күнүгэр диэри туох да хааччага суох ытыллар.

БИҢИГИ ХАЛАНДААРБЫТ:

Сага Дьылга уонна нэһиликтэринэн бэйэни салайыныыга киирингэ диэри — 17 күн хаалла
Хаһыаттарга уонна сурунааларга сурутуу болдоҕо түмүктэниэр диэри — 11 күн хаалла

СР Правительствотын көһө сылдыар муньаба БИИР КҮН ТОБУС НЭҢИЛИЭККЭ

Ахсынны 9 күнүгэр премьер-министр Егор Борисов салайааччылаах правительство бөлөҕө малдыттан барбытын туһунан аастык нүөмүрдэргэ билсипиннэрбиттэ. Бу нүөмүргэ председатели солбуйааччылар нэһиликтэргэ сырыларынан туһунан салгы билсипиннэрбит.

на, РФ Журналисттарын союзун чилиэнэ, музей төрүттээччи Г.И. Кривошапкин кэпсэтин иһитиннэрэр.

НАМ. Уһус квартальной газовой котельнай сага технологиянан үлэли турарын сэргии көрдүлэр. Аварийнай балаһаннааһа Нам

СР Правительствотын Председатели солбуйааччы В.Б. Грабцевич салайааччылаах уонна ычат политикатын министр солбуйааччы А.Е. Андреева, доруобуйа харыстабылын министр В.Л. Александров, үлэ уонна социальнай сайдыы министрэ Ю.А. Песковская уода үрдүкү салалта салайааччылары иккис бөлөххө мустан Партизан, Никольскай нэһиликтэрин көрдүлэр.

ПАРТИЗАН. Баһылык В.Г. Алексеев нэһиликтин олоһун, туох араахтардааҕын, инники былааннарын кэпсэтэ. В.Б. Грабцевич этэринэн Нам улууһа үлүлүчү урагылаах, бэйэлэрин кыахтарыннан былааны таһынан тутуу онордулар диэн хайҕата.

Бу кэниэ тутулла турар таас культура дьиэтин, «Кустук» оҕо саадын, орто оскуоланы сыаналаатылар. Сүүрүн болуомтолорун 1931 с. тутуллубут олус эргэ оскуола дьиэтигэр уурдулар. Директор И.П. Федоров оскуоланын туһунан кэпсириттэн 2005 с. 12 оҕо бүтэрибиттэн, 11-рэ үөрэххэ киирбит. Быйылгы үөрэх дьыллар 13 эдэр специалистэ аанан кэлбит. Барыларын гаастаах дьээнэн хааччылбыттар.

Начальнай оскуола сагатык эрээри, кэлин омукар ыксалынан туштуп буоланнар аварийнай балаһаннааһа. Спортзал, остолобуой, музей барыта тус-туспа дьыаҕу тураллар. Ол иһин оҕолор көһө сылдьан үөрэнэллэр.

Балдыттарбыт бары объекттар пожарнай сигнализациялаахтарын сэргии көрдүлэр.

Урукку кэмгэ реабилитационнай киин буола сылдыбыт учаастааһы балыһаны киирээт да сөхтүлэр. «Кырдык да сырдыга, сылааһа киһи киирэн баран тахсыыах курдук», — диир күлүстүлэр. Билигин манна 8 оҕо күүтэр ийэлэр, 2 оҕо, 2 пенсионер, 6 улахан киһи сыталлар. Быйылгы сылга 3 ийрэлэр төрөөтүлэр диэн өссө сөхтөрдүлэр. Үчүгүйдик сыаналаан, үлэлэрин хайҕаан бардылар.

НИКОЛЬСКАЯ. Сынныалаах киинигэр киирибиттэн олус кыра иннээх уонна эргэ эбит. Нэһилик баһылыга Г.С. Потапов туох-хайдах олоһолорун, кулуубун туһунан кэпсэтэ. 2007 с. нэһилик Никольскай дьон ааттанан сурукка, докумуонна киирбитэ 200 сааһын туоларынан сибээстэн бэлиэтнир былааннаахтарын үлэстэллэр.

Правительствотун бөлөх: «Кулуубут өссө да өр кэмгэ турууку, кытаатын, үлэлээн-хамнааһын» — диир баҕа санааларын тиэртилэр.

Түмүккэ начальнай оскуолага уонна И.С. Шарапов аатынан сирити туһунан музейыгар улуус бочуоттаах гражданина, үөрэтири туйгу-

2№-дээх орто оскуола тыгар алдыамыт-кэһэммит өртүн, оскуола истас туругун көрдүлэр. Истиэнэтэ хайа барыта күтэн-күн улаатан иһэр, сийистэн испиэскэтэ сааһыры турар, таһыгар туспа турар мас спортивной саала олох да үлэлээтэҕэ ырааһыт. Оскуола директора Н.П. Никонова үөрэх министрин бастагы солбуйааччытыгар А.С. Владимировка оскуола аварийнай балаһаннааһааҕын көрдөрөр актанын туттардылар. Онтон капиталнай өрөмүөнүгэ уопсайа 15 мөл. солк. көрүллүөхтээбиттэн, 2006 с. 500 тыһ. эрэ аһыыр буолбуттар.

Улуустаагы киин балыһа хонтуруатын ититэр ситимэ тымныытыттан соһуйдулар. В.Б. Грабцевич улаханнык кыһыһырда. Дьиз эргэ, өрөмүөннэмтээҕэ ыраатан тымныы дьон быһаарыттарын истэ да барбата. «Син биэр сылаас буолуохтаах!» — диир кытаанахтык эттэ.

Поликлиникага киирэн үлэли олоһор быраастары, кабинеттары кэрийэн көрдүлэр. Быйыл саас поликлиника акылаата түһэр, дьиз үлэтигэри, олохтоохтору үөртэ.

Вүтэник объектын ГУП «ОДКХ» филиалын хонтуруота буолла. Сылаас сырдык хонтуруота киирэн филиал директорун А.Г. Кобяковтын ирэ-хоро кэпсэтиилэр. Инники былааннаан территориятыгар гараж, склад, мастерской тутар санаалаах. Арай коллегияга 5 уу таһар массына биэриэх буолбуттарыттан биэрэ эрэ кэлбит, фекальнай массыналарга аһыах, котеллара эргэрен баттааһыны үрдэттэхтэринэ тэстэллэр. Ол түгэнигэр куора ттан көмө көрдөөбөккө тахсыбыт проблемаларын аһыах хонук иһигэр туоратар буолбуттары, үлэ таһыма үрдээбитин бэлиэтэтэ.

Ольга СТРЕКАЛОВСКАЯ
(Салгыта 2-с стр.)

ИННИКИТИН УЛУУС САЙДАР КЭСКИЛЛЭЭХ

(*Бүтүтүтэ. Иннин 1 стр. көр*)

Кини салгыы кэлин сылларга экономикага сэргэхсийи тахсыбытыгар, үчүгөйдик үлэлииргэ усулуобуйа тэриллбитигэр, хамнас иэһэ аччаабытыгар, барыстаахтык үлэлиир тэрилтэлэр элбээбиттэригэр, 2006 с. СР бюджетин парламент би-гэргэпитигэр, бюджет дохуоттуур

туттарыллыбыт. Сүөһүлээхтэр уонна сылгылаахтар эттэрин Дьокуускай куоракка, Нам с. «Талба» ырыынагар атыллылар. Олохтоох нэһилиэнньэ сүөһү, сылгы этинэн толору хаачылар. Ити көрдөрүүлэр софтуопкалааһынга изыллан чуолкай хартынаны көрдөрбөттөр.

Көрсүһүүгэ кэлбиттэр ыйытыларыгар толору хоруйдары ыллылар. Нам с. тутулдуохтаах поли-клиника онну-гар өр сылларга кыайан тутуллубакка турбут культу-рнай-спортивнай кини былаан-наммыт. Бөлөх кыттылаах-тара поликли-ника тутууга кэлин сылга көбүрүлүбүтүн эттилэр. 1. II хомуостаахтарга оскуолала-

чааһа 2002 с. кытта тэҥнээтэххэ 1,5 төгүл үрдээбитигэр (46 млрд солк.), нолуоктарга тохтоото.

РФ Президентэ В.В. Путин «Национальной приоритет» дьин ааттаммыт түөрт хайысхатыгар: тыа хаһаайыстыбатыгар, дьинэ тутуугу-гар, доруобуйа харыстабылыгар уонна норуот үөрөһүрүтүгэр үбүлээһинэ быһаарыллыбыт, сокуонга олодурбут үлэ садаламмытын, РФ уонна СР салалталарын сыһыанна-ра туруктаагар, 2005 с. РФ республика бюджеттар 10,6 млрд солк. онтон кэлэр 2006 с. 16 млрд солк. көрбүтүн, республика бастакы Президентэ М.Е. Николаев республика баайына дуолун чөмүчү хаал-ларан, үлэ-хамнас туруктаах буолуутугар улахан өгөлөөбүн ыйда. Кини Саха сирин сиртэн хостонор баайга РФ өттүтүн интэриэс күүһүрүтүн, «АЛРОСА» акционер-най компания тула мөккүөр күөдүйүрүн, онно СР Президентин, правительствотун уонна Ил Түмэн Государственной Муннах позиция-лара чуолкайын, «Якутголь», «Сахателеком» тэрилтэлэрин, мур-ора пароходствотун быдыаһалла-рын, ол эрэ ити тэрилтэлэр юри-дическай, финансовай-экономичес-кай өттүлэринэн төрүттэрэ би-гэттик оңоһуллан, РФ сокуоннарынан көмүскөнэр баһыаннаахтарын бэлиэтээтэ. Дахылаачыт сотору-таарыта ыйтыллыбыт быбардар-га, бас билингэ тохтоото.

— Правительство өттүтүн көмөнү оҥоруу хардалаах, эспитэ-тээх буолуохтаах. Хомойуох иһин, Нам улуунугар биһиги өттүбүтүтүн өйөбүд баарын үрдүнэн производственной көрдөрүүлэр намыһахтар. Нам сир-игэр дьон олохсуйууга бэлиэтэнэр. Улуус табыгастаах географическай балаһыанньатынан, сиринэн-уотунан, Дьокуускайтан чуаһынан, суолунан-иһинэн республикага ура-ты миэстэни ылар. Инникитин сай-дар көсжиллээх улууска эрэлбит улахан, — дьин этинтин түмүктээтэ.

Дахылааты истэн олордорхо правительство председателе улуус итэҕэстэрин чорботон бэлиэтээтэ. Ол эрэри оттоонунга, хоргоппууга, хаппыстаага, оҕуруот аһыгар, үккэ былааннар аһарыллыбыттарын, «Улуу Кыайыны 60 сылыгар — 60 производственной тутууну» ыгырыга 70 тыа хаһаайыстыба-тын объекта тутуллубутун, 80 км ус-талаах кытыл бүтэйэ оҥоһуллубу-тун, сүөһү, ынах, сылгы, биз ахсаа-на эбиллэрин болдомтору ылбата. Улуус үрдүнэн 2005 с. 400 т эти тут-тарар былаанмытын кыайан толор-боппут. Сүөһү 76, сылгы 43 быры-һыаннарын бириднилээн дьон илгэллэр. Кинилэр эттэрин сыаната чыгачки буолан софтуопкалыыр тэ-рилтэлэргэ туттарбар. Быйыл валовыйнан 480 т эт оҥоһуллубут. Итинтэн софтуопкага 115 тонната

ры тутуу учарат бэрээдэгийнэн ыйтыллара былаанналар. Мини-тракторы атыылаһыга кредит икки сылга болдохтоон бэриллэр. Бааһынан оҥорууга субсидия көрүлүбүт. 2 №-дээх Нам орто ос-куолатыгар 600-чэкэ өрү үөрэнэр бу-олан бу оскуолага иккистээн капи-тальной өрөмүөн ыйтыллыгыта көрүлүбүт. Тыа сирингэр олоор үлэ-тэ суох киһи төһө баарар сүөһүнү, сылгыны иттиригэр хааччах суох. Аптекалар эмиэ хааччылыылара федеральной төрүккэ олодурар. Сир баайын туһаныга 1992-2003 сс. Федеральной сокуон үлэлээбитэ, акциялар атылааммыттар. СР бюджетин АЛРОСА акционерной компания 70%-нын үбүлүүр. Ва-чердаах дьон «Сахаинвест» чааһы-най тэрилтэттэн акцияларын туһу-нан ыспараапкалаһахтарын сөп. СГУ преподавателлэрин хамнаста-ра учуонай степеннэринэн араарыл-лан үрдээн иһэр. Кинилэр уопсай үөрэхтээһин оскуолаларын учуу-талларынаагар үрдүк хамнаһы ылаллар. Преподавателлэргэ анал-лаах дьинэлэр тутуллаллар. Бөсхө дьинэ суох. Дьинэ учараттаахтар 5-10 сыллаах кредит ылаллар. Ба-лыһа техническай үлэһиттэрин хамнастара 11% үрдээтэ. Аны ыам ыйын 1 күнүгэр өссө үрдүүрө күүтүллэр. Нам с. олохтоого, эдэр сааһыгар Ляхаптар арылларыгар кырсаны булгаабыт И.Я. Кривошап-кин, булгаабыт сирингэр мамонт бүтүн уңуога сытарын тылаабы-тыгар СР правительствота ону хо-стуурга туюу да дьаһалы ылбатах. Мамонт уңуога сиртэн хостонор ба-айга төгнөммит, биз киһи бас би-литэ буолбатах. Кини хостуура, атыллыыра сокуонунан боулулар. АЛРОСА акционерной компанияны аһарга СР Президентэ В.А. Штыров Москвага бара сылдан Сөбүлэһи-ниги илин баттаабытын туһунан ха-һыаттарга суруйуу, сурах тарҕаны-гыта онно суох. Президент Кытай-тан Саха сирингэр кэллэринэ ити боһуруос чуолкайданна. Улууска үлэлиир дьаһаллар сабыллыла-рын туһунан дьаһал суох. Нам улу-унугар үөрэх, оҕуну итин тэрилтэ-лэригэр өрөмүөнү ыйтыга 2006 с. 1 мөл. 200 тыһ. солк. көрүлүбүт. Олох-дьаһах коммунальнай хонту-оратын реорганизациялааһын оҥоһуллубат. Үс хочо: Эркээйи-Туймаада-Энсиэли программага оҥоһуллу илин. Итинтэн да атын хо-руйдар бэрилиннэлэр.

Е.А. Борисов ОДьКХ ГУП бас-тыннарыгар наҕараадалары туттар-да. Газооператор Е.С. Матвеев «РФ ОДьКХ-тын бочуоттаах үлэһитэ» бэлиээн, кассир-бухгалтер С.П. Степанова РФ региональнай сайды-ытын гоестройун Бочуотунай гра-мотатынан, газооператор Н.Ю. Лев-шакова махтал суругунан наҕараа-даланылар.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

САҢА ҮЙЭ БИЭРЭПИҔЭ

Бүтүн Россиятаагы тыа хаһаайыстыбатын бүтэһик биэрэпиһэ 1920 сыллаахха ыйтыллыбыта. Россия курдук «булуугун тутуугунан» XX-с үйүгэ үктэммит дойдута биэрэпис 85 сыл устата ыйтыллыбатага тыа хаһаайыстыбатын сайдытыгар улахан харгыстары оҥорбута саарбага суох. Биэрэпис көдүүстээх агропромышленной политиканы оҥорууну, ас-үөл

онтон да атын хаһаайыстыбаларыгар, төрдүс гражданныр саад-оууруот, сүөһүнү интэр уонна даачалар коммерческойа суох холбоһуктарыгар аналлаахтар. Листэр туһаннааһына 32, 34, 26 уонна 12 ыйытылаахтар.

Россия курдук улуу государство тыа хаһаайыстыбатыгар тираждэринэ эрэнники сайдар кыахтаах. Онон биэрэпис түмүктэрэ быһаарар оруолу ыллаллар.

Тыа хаһаайыстыбатын биэрэпиһэ

Биэрэпис — бу баайы-дуолу учуокка эр ылы буолбатах. Бу биһиги, Саха сирингэр олоороччу омук, нация быһытынан инникитин сайдыбытын көрөһүлүр компания буолар. Онон биэрэпис чуолкайдык барытын

социальной-экономическай өттүнэн суолтата сүдү. Ол да иһин үгүс государствога тыа хаһаайыстыбатын биэрэпиһин биэстип сыл буола-буола ыйталлар. Онтон биһигэ, Россияга, ити болдох уон сылынан быһылына. Ону сорох экономистар «олус уһун болдох» дьин бэлиэтиннэлэр.

Биэрэпис сылпаралара, көрдөрүүлэрэ Российской Федерация уонна биһиги Сахабыт сирин улуустарын, нэһиликтэрин социальнай-экономическай сайыннарыга программалары оҥорууга, дьаһаллары ыларга, олохтуурга сүрүн тирээһин буолуохтаахтара олох саарбага суох. Итин сэрэг биэрэпис субсидиянылар үгүс гражданныр сиргэ-учуокка, тутууларга бас билин көрүнүн дакаастырга көмөлөөх буолуога.

Онон биэрэпис кэмигэр, тэрээһиннээхтик, хаачыстыбалаахтык, чуолкайдык барытыгар улуус бары дьонно-сэргэтэ, тэрилтэлэрэ, нэһиликтэр дьаһалталара кыһаллаахпыттын наада. Биэрэпискэ бэлэмнэни кэмгэ хаһаайыстыбаннай кинигэлэри үчүгөйдик сааһылыыр, дьонго-сэргэҕэ биэрэпис туһунан сырдатар, иһитиннэрэр үлэ мэлдьи барыахтаах.

И. ИВАНОВ,

Бүтүн Россиятаагы тыа хаһаайыстыбатын биэрэпиһин ыйтыгыга боломуочнай

САЛАААЧЧЫЛАР СУРУТУГА КЫТТАЛЛАР

2006 сылга «Энсиэли» хаһыакка сурутууга улуус тэрилтэлэрин кытыннаран, салаааччылар бэйэлэрин үлэһиттэрин суруттары сылдьаллар.

Холобура, кутталлаах быһыыга-майгыга уонна гражданскай оборонага управление (баһаарынай сулууспа) начальнига И.В. Колпашикова бэйэтэ үлэһиттэрин барытын номнуо суруттарда. Нам 1 №-дээх орто оскуолатыгар 14 учуутал суруттарда, сорохтор эбии суруттараары сылдьаллар. Атын да тэрилтэлэр: ГАИ, ИДьУО, библиотека, «Илгэ» ПО, лесхоз о.д.а. тэрилтэлэр салаааччылар бэйэлэрин үлэһиттэрэ «Энсиэли» хаһыаты аадалларыгар интэриэстээхтөр, үлэни ыталлар. 2003 сыллаахха эмиэ маньык ныманы туттан хаһыакка суруттарбыт киһи ахсаана балачаа эбиллбитэ. Онон баһаарынай сулууспа, «Ленага» АО, НСШ-1, лесхоз о.д.а. көхтөөхтүк кыттыбыттар.

Онтон нэһиликтэргэ сурутуу хайдах барар эбит дьир буоллааха, 2005 сыл бастакы уонна иккис аһарыгар Искрага 1 эрэ киһи хаһыакка суруттарбыт. Искра баһылыга В.В. Ядрев 20 киһини суруттарыахпыт дьин квантация ылан барбыта, дьаһалта специалиһа нэһилиэнньэтин суруттары сылдьар. Онон Искрага хаһыаты аадааччы ахсаана эбиллэ дьин эрэнэбит. «Маймага» МТ баһылыга Д.Д. Пахомов 16 квантация ылбыта, дьонун суруттар бардылар.

Нэһиликтэр улуустарын хаһыатыгар хайдах сурутан испиттэрин сылларынан ылан көрдөхкө, 2000 сыл бастакы аһарыгар Үөдэйгэ 158, 1 Хомуस्ताахха 199, Партизанна 108, Хамааттага 246, Аппааннага 148, Граф Биэрэгэр 58, Бөтүнгэ 82, Модукка 113, Хатырыкка 141, Түбэҕэ 38, 2 Хомуस्ताахха 50, Көбөкөнгө 62, Арбынна 35,

Салбанна 31, Таастаахха 27, Искрага 16, Кыһыл Дэриэбинэҕэ 35,

Сурутуу-2006

Нам селотугар 868 киһи суруттарбыт.

2001 сыл бастакы аһарыгар Үөдэйгэ 159, 1 Хомуस्ताахха 201, Партизанна 104, Хамааттага 234, Аппааннага 144, Граф Биэрэгэр 61, Бөтүнгэ 89, Модукка 121, Хатырыкка 135, Түбэҕэ 26, 2 Хомуस्ताахха 49, Көбөкөнгө 68, Арбынна 36, Салбанна 29, Таастаахха 18, Искрага 7, Кыһыл Дэриэбинэҕэ 33, Нам селотугар 913 киһи суруттарбыт.

2002 сыл бастакы аһарыгар Үөдэйгэ 145, 1 Хомуस्ताахха 178, Партизанна 104, Хамааттага 220, Аппааннага 134, Граф Биэрэгэр 45, Бөтүнгэ 68, Модукка 109, Хатырыкка 149, Түбэҕэ 20, 2 Хомуस्ताахха 49, Көбөкөнгө 59, Арбынна 37, Салбанна 23, Таастаахха 9, Кыһыл Дэриэбинэҕэ 34, Нам селотугар 915 киһи суруттарбыт.

2003 сыл бастакы аһарыгар Үөдэйгэ 132, 1 Хомуस्ताахха 176, Партизанна 119, Хамааттага 261,

Аппааннага 170, Граф Биэрэгэр 59, Бөтүнгэ 74, Модукка 110, Хатырыкка 145, Түбэҕэ 25, 2 Хомуस्ताахха 48, Көбөкөнгө 63, Арбынна 40, Салбанна 27, Искрага 4, Кыһыл Дэриэбинэҕэ 40, Таастаахха 16, Нам селотугар 991 киһи суруттарбыт.

2004 сыл бастакы аһарыгар Үөдэйгэ 115, 1 Хомуस्ताахха 192, Партизанна 107, Хамааттага 234, Аппааннага 157, Граф Биэрэгэр 51, Бөтүнгэ 70, Модукка 98, Хатырыкка 145, Түбэҕэ 28, 2 Хомуस्ताахха 37, Көбөкөнгө 57, Арбынна 43, Салбанна 23, Таастаахха 15, Искрага 1, Кыһыл Дэриэбинэҕэ 43, Нам селотугар 917 киһи суруттарбыт.

2005 сыл бастакы аһарыгар Үөдэйгэ 117, 1 Хомуस्ताахха 177, Партизанна 98, Хамааттага 202, Аппааннага 135, Граф Биэрэгэр 48, Бөтүнгэ 72, Модукка 108, Хатырыкка 149, Түбэҕэ 18, 2 Хомуस्ताахха 34, Көбөкөнгө 52, Арбынна 34, Салбанна 25, Таастаахха 12, Искрага 1, Кыһыл Дэриэбинэҕэ 37, Нам селотугар 856 киһи суруттарбыт. Сыл иккис аһарыгар сурутааччы ахсаана үгүс нэһиликтэргэ көбүрээбит. Онон 2005 сыл бастакы аһарыгар улуус үрдүнэн «Энсиэли» хаһыакка 2182 киһи суруттарбыт эбит буоллаһына, сыл иккис аһарыгар сурутуу лаһа аччаан 1516 киһи буолбут.

В. РЫКУНОВА

АҔЫАХ ТЫЛ МИНЬИГЭС

Ахсынньы 1 күнүгэр улууспутугар республикагаагы тири-венеро-логическай диспансертан биэс быраас кэлэ сырыттылар. Диспансернай учуокка турар ыарахан тири ыарыһахтарга үрдүк категориялаах дер-матовенеролог-быраас Н.М. Спиридонова бөсхө консультацияны ыгы-та, эмтээтэ. Андролог-быраас Г.Г. Павлов уонна венеролог-быраас М.А. Казаченко Граф Биэрэгэр 2 №-дээх профилией студэннарыгар, Нам 1 №-дээх орто оскуолатын үрдүкү кылаастарын үөрөнөччүлэригэр «Про-филиактика ЗППП (заболевание, передающиеся половым путем)» те-мага «төгүрүк остуол» ыйтылар, лекция аахтылар.

Серолог-быраас А.А. Румянцова клиническай лаборатория үлэтин кытта билэстэ. Тэрийэр-методическай отдел бырааһа И.И. Карпова по-ликлиника кабинеттарын үлэлэрин бэрэбиэркэлээтэ, дерматовенеролог-быраас үлэтигэр туһалаах көмөнү, сүбөнү биэрэ.

Түмүккэ ДьРТВД быраастара улуустаагы библиотекага эмп үлэһит-тэригэр аһаан семинар ыйтылар.

В.Н. ПОПОВА,
дерматовенеролог-быраас

СР Правительствотын көһө сылдыар муньаба

БИИР КҮН ТӨБҮС НЭБИЛИЭККЭ

Правительство председателин солбуяаччы Евгения Исаевна Михайлова салайааччылаах үһүс бөлөх (бөлөххө президент сүбэһитэ В.И. Боровикова, дьарыктаах буолуу, туризм сайдытыгар, предпринимательство дьыалаларыгар министр А.Н. Скрыбкин, энергетика, ОДКХ министрин солбуяаччы А.А. Антоненко, үөрэх министрин магнайгы солбуяаччы А.С. Владимиров, президент иһинэн дьыэ кэргэн, оҕо дьыалаларыгар комитет председателин солбуяаччы Н.С. Сивцева, улуустан баһылык магнайгы солбуяаччыта А.А. Бочкарев, суолу тутар, өрөмүөнүүр ГУП директора А.С. Федоров бааллар) сырытын Хатыр Арыы нэһилиэгэр тутулла турар сана таас оскуоланы көрүүтүн сағалаата. Оскуола директора Д. И. Ноговицын, нэһилиэк баһылыга Ю.И. Слепцов үлэ хаамьытын билсиптирдилэр, сүрүн ыарахаттарын көрсөтүлэр. Бу муус устар 27 күнүттэн тутулла турар объект. Быйыл көрүлүбүт үп толору туһаныллан үлэ этэнгэ

баран иһэр. 2006 сылга инвестиционнай программаны эбин 47 мөл. солк суума көрүлүбүт, бу биллэн турар арыыа суох үп, ол гынан баран салгы үлэлэргэ тиийбэт. Бу боппуруоһу Евгения Исаевна быһаарсыах буолла уонна тутуу тэтимэ түргэни, хаачыстыбалаарын бэлэтээтэ. Эһиыл И.Е. Винокуров үбүлүйдээх сылыгар оскуола балаһан ыйын 1 күнүгэр үлэ кирдэһинэ олохтоохторго да, үөрэнээччилэргэ да чахчы дьонуннаах бэлэтинэн буолуо диэн сыаналаата. Оһон үлэһиттэр, салапта оскуоланы кэлэр үөрэх дьылыгар бүтөрөн үлэһэ киллэрэри ди бэлэмизналэр.

Бөгүн нэһилиэгэр бөлөх тутулла турар, сонун бырайыактаах административнай — культурнай кы-

ини көрдө. Бу үтүө дьыала дирекциятын иһинэн ааспыт сылтан тутулла турар объект. Былаан быһы-

ытынан быйыл үлэ кириэхтээри үп-харчы тиийбөтинэн сүрүн үлэлэр тохтотуллан тураллар. Нэһилиэк баһылыга П.Р. Михайлов киһи үлэ кириэхтээри 2 мөл. солк суума тиийбэтин эттэ, онуоха бөлөх маньык объекттар кыра нэһилиэккэ көдүүстээхтэрин өйдөөн өйүүргэ быһаарыны ылына. Салгыы «Дьулус-97» баһынай хаһаайыстыба (баһылык М.П. Сивцев) овоцехранилицетыгар сырыттылар. Бу «Кыайы 60 сылыгар — 60 тууну» диэн улуустары ытыры чэрчитинэн тутулан үлэ кирибит объект. Нэһилиэк баһылыгыта хаһаайыстыбатыгар наадалаах маньык объекттар салгы тутуллаалларыгар кредит туруоруоста.

Модун нэһилиэгэр агрооскуола сырыттылар. Директор В.И. Гуляев хас үөрэнээччилэрин, били бырыһанын, кэтэх хаһаайыстыбаларын, үөрэнээччилэрин сүрүн дьарыктарын көрсөтө. Евгения Исаевнаны ордук оскуола выпускниктара анал идэни быһылаан баран хастара нэһилиэктеригэр калан үлэһитлэргэ, тоҕо эдэр специалистар тиийбэттэ-

рэ, социальной өттүнөн мөлтөх турустаах дьыэ кэргэнгэ сыһыан, маньык туруктаах ыаллар тоҕо бу нэһилиэккэ олохсуйа кэллэлэрэ, кэлэн олохторо көнөр дуу, суох дуу боппуруостар интэриэһиргэттилэр. Бөлөх оскуола интэриэс ситимэ суодуттан соһуйда. Киһилэр бэлэтээбиттеринэн, билигин республика үрдүнэн Орто Халыма улуунун оскуола эрэ интернет ситимигэр холбонмокко олоһолор эбит, бу оскуола холбоно илгитин дьиктинэн аахтылар. Үөрэнээччилэр үрдүк сололоох ыалдыгытарга инникитин хайдах оскуола үөрэнээхтэрин бағараларын көрсөтүлэр, холобурдан көрдөрдүлэр. Правительство председателин солбуяаччы түмүгэр оскуола үлэтин үчүгэйинэн сыаналаата, ол эрээри биригэрэни син бири була. Көрсүһүү ытыллыбыт кылаһыгар өрөмүөн мөлтөвүн, истиэнигэ тохто турарын ыйда уонна оскуоланы үөрэх дьыла сағаланыгыта хайдах туһуттарай диэн сонньуйда. Кыһыгы уһун сыһылаагы өрөмүөн үлэтин ытылларыгар эттэ, тус бэйгэ кэлэн бэрэбизкаһа буолан сэрэтэ.

Күн иккис ағарыгар бөлөх тутулла турар «Учууталлар дьыаларыгар», спортивной оскуола, И.Е. Винокуров аатынан педагогической колледжа сырытта.

Л. УВАРОВСКАЯ
Хаартыска: П.Р. Михайлов эбин 2 мөл. туруорсар

Учуутал — уус чулуута

СИТИИЛИЭХ ҮЛЭ БАСТАКЫ КЭРЧИК КЭМЭ

Элбэх оҕону үөрэтэн, кэстылын этэн, олох киһи суолугар үктэннэрбит Учууталга, эгилээ суох үлэтинэн улууска улаханньык убаастанар ытык киһиэхэ Александра Спиридоновна Овчинникова, киһи дьыэ кэргэнгэр быйыл сайын ыалдыгытаан, кэспэтэн сэхэн-сэппэн бөбө буоллубут. Олоһун, үлэтин туһунан о.д.а. кэспэтиттэн мин биһир түгүн — дойдутугар Намга үлэтин Үөдэй оскуолатыгар сағалаабытын уонна онно 10-тан таһа сыл үлээбитин кылгастык суруйан эрэбин.

Александра Спиридоновна үлэтин Үөдэй оскуолатын сэбиэдиссэйинэн сағалаабыта. Үөдэйгэ үлэлиин барарыгар Хамагатааттан 1 Хомуस्ताаха диэри тэлигэлээх атынан, онтон Үөдэйгэ диэри маассыбанан айнаан тиийэн үлэлиэхтээх оскуолатын, нэһилиэк дьонун-сэргэтин кытта билсипт. Оскуола олбуорун иһигэр учууталлар дьыэлэригэр Аша Николаевна Седалищева диэн учууталыын олоһуттара. Мааны бағайы учууталлары биһиги оҕолор толло да, ымсыыра да көрөрбүт.

Үөдэй үлэһит дьыоно олохтоох, ыраады өтө көрөр былааннаах, дьыһаллаах салайааччыны тутта сөбүлээн, киһи араас муһыахтарга, үөһэ тэрилтэлэргэ туруорсар боппуруостарын өйөөн, көмө-тирэх буолан саға типовой оскуола тутуутун сағалаабытынан барбыттара. Уруксу оскуола 30-с сылларга Бардылаахтан көһөрүлөн киллэриллибит дьыэ этэ. Үөдэйгэр өрө көтөбүллөн туран оскуола тутуутугар үлэни ыппыттара. Сталин аатынан колхоз председателэ Н.П. Лиханов, биригэдиир И.А. Ядрев салайбыттара. Элбэх субьотуһуу-уктарга эдэрдиин-эмэнниин көмөлөспүттэрэ. Улахан өрө көтөбүлүүдүлээх үлэһэн 1957 с. сағаланан баран 1960 с. 160 миэстэлээх типовой оскуола бүтэн үлэһэ кирибита. Киһи бу оскуола директорунан аһаммыта. Итинтэн ыла оскуола материальной базата бөвөргүүрүгэр туһааннаах үлэлэр сыһын аайы ытыллыбыттара. Ол курдук 1961 с. уунан итигиллэр система киллэриллибита. Эргэ оскуола дьыэтигэр интернат аһыллан, оҕолор үрдүгэр олоһон үөрөнэллэрэ төрөспүттэргэ улахан көмө буолбута, оттон оҕолор үөрөнэллэригэр эл-

бэх чапчэтинни киллэрбитэ. Колхоз 4 квартиралаах дьыэ туһуттан үһүн учууталларга биэрбиттэрэ. Оскуола салгы мастерской тутулуубута оҕолор үлэһэ дьарыктаналларыгар эмиз улахан туһалаах буолбута. Ити сылларга Липецкай уобаласка передовой үлэ семинардара ытыллар этилэр. Онно Намтан 3 киһилээх делегация барбыта, олортон биригэстэрэ Александра Спиридоновна этэ. Онно элбэх атын сиртэн кэлбит дьон олоһуттарын истибиттэр, Москва куорат 329 №-дээх оскуолатыгар сылдан үлэ, үөрэх процеһын билсиптэтэр.

Ядревтар диэн халыг аймах Иннокентий Афанасьевич диэн үөрэхтээх, үлэһит буолбут уолларыгар кэргэн таһан маанылаах киһи буолан, Александра Спиридоновна үөдэйгэр куттарын өссө туһутта. Бэйэтин тустаах үлэтин, үөрэтэр, оскуоланы салайар эбэһинэстэриттэн ураты нэһилиэк общественной олоһор активнайдык кыттар — сельсовет депутата, председатель солбуяаччыта, женсовет, табаарыстыы суут, народнай контроль чилиһинэрэ этэ. Дьыэлээх-уоттаах, кыра оҕолордоох киһиэхэ бу улахан ноһорууска буолуо да, кэргэнэ Иннокентий Афанасьевич дьыэһэ-уокка, оҕону көрүүгэ барытыгар көмөлөһөр, үлэтигэр өйүүр буолан, ити ситиһилибит үлэлэр барылары тэһигэ дьүөрэлэспиттэрэ чуолкай.

Александра Спиридоновна Овчинникова үлэтин сағаланыгыта уонна Үөдэйгэ уонган таһа сыл үлэһэн нэһилиэһинээ аһаарыгытаанан, оҕолор таһтыыр, убаастыыр учууталлара, үрдүк салайар тэрилтэлэр сыаналыыр салайааччылары буола үүнүүтэ, үлэһэ буспуг-хаһыт кэрчик кэмэ, кылгастык суруйдааха, итинни этэ.

Олоһун арыһынаан Иннокентий Афанасьевичтын 50-тан таһа сыл эйэ-дэмнээхтик олоһон, икки уол оҕолоро билигин бэйэлэрэ ыал ағалара, дьонун үлэһиттэр буоллулар. Ийэлээх ағаларыгар сиэннэри бэлэхтээн мунгура суох дьылоотулар. Оҕолорун өйөбүдлэринэн, сиэннэр тапталларынан угуттанан өссө да үһүнүк, дьылоохтук олоһон диэн алгыбыт. Уһун сылларга доубай буолун!

Елена НЕУСТРОЕВА
1 Хомуस्ताах

Улуу Кыайы 60 сылыгар

ХОС ЭҺЭМ АЛААҢА

Мин хос эһэм Суздапов Степан Спиридонович 1917 сыллаахха Нам улуунугар, II Модутка орто баһынай ыага төрөөбүт, ағатын Суздапов Спиридон Иннокентьевичи 1922 с. реком председателинэн үлэлиин сырыттабына бандьыттар тутан илдэн «Чурапчы колотушкатыгар» өлөрбүттэр. Онтон хос эһэм биригэ төрөөбүттэринэн, кыра сааһыттан ағата суох хаалан улааппыт. Киһилэр барыта түөрт биригэ төрөөбүттэр. Улахан эдьийдэрэ Кэтирис элбэх оҕону төрөтөн, сиэннэрин көрөн 82 сааһыгар өлбүт. Иннокентий нэһилиэк сэбиэтти сылдан, тымныан өлбүт. Кыра убай Николай 1941 с. Аға дойдутун фашисткай халабырдыттан көмүскүү сылдан сэриин толоонугар сураба суох сулпуг.

Хос эһэм Степан колхоз тэриллибиттэн колхозтаах, 1942 с. бэс ыйыгар армияҕа ытырыллан барбыт. Кыра биригэмэ үөрэнээт алтынны ыйга 18-с хайыһар-десаннай биригээдээ кирибит. Онтон атын чааска 1389 стрелковой полкаҕа стрелогунан көһөрүлпэн сэриилээх-сэриилээх барар. Ильмень күөлгэ кимэн киригэ, утары ытылаһы буолбутугар, ыараханньык баһыран 1944 с. саас дойдутугар теннүбүтэ. Төрөөбүт колхоһугар кэлэн, 25 сыл тохтоло суох биригэдириинэн үлэһэбит. Кэлин колхозтар холбоспугтары холбоспугтары кэннэ Бөтүн «Молотов» колхозка, 1957 с. Бөтүн депутатынан быыбарданан үлэһэбитэ, 1968 сылтан ССКП чилиһэнэ.

Колхозка сүөһү иһититтэн ылылар бордодууксуыны онорууга ситиспит кыһыыларын учуоттаан, Суздапов Степан Спиридонович РСФСР-га Социалистической куоталаһы ударнигынын значогунан, норуот хаһаайысытыбатын Бүтүн Советскай Союзтаағы быыстапкатын значогунан, үлэтирин тухары элбэх бочуотунай грамоталарынан бэлэтээммитэ. Аға дойду сэриин кытыылааһын быһытынан хас да мэтээлинэн нағараадаламмыта. Үлэтигэр ситиһилэрин иһин, Москвага ВДНХ быыстапкатыгар кытыыһылан кэлбитэ. Биһиги хос эһэбитин дьон убаастаан, ытыктаан олоһобут уулуссатыгар, Бөтүн ферматыгар, аатын иһэрбиттэрэ.

Киһи олоһун арыһынаан Марфа Захаровнаһын 9 оҕону төрөтөн, улаатыннан, ыал онортоон, оҕолоро дьыэ-уот тэриинэн оҕолонон, элбэх сиэннээн уруу-аймах тэһитилэр. Хос эһэм 1968 сыллаахха муус устарга олоһо түбэхтэн өлбүтэ. Хос эһэм төрөөбүт алаһыгар «Дьылааба» киһи оҕолоро, сиэннэрэ сайылык туттан, күрүөлээн-хаһахтаан, сэргэхситэн чөлүгэр түһэрдилэр. Сылдыар сиригэр, мыраан үрдүгэр сэргэлээх сыһынар сир оноро сылдыаллар. Мин хос эһэм, Суздапов Степан Спиридонович аатынан киһи туттабын, киһи курдук үчүгэй үлэһит буола улаатарга дьылаһыбын.

Ньургяна СУЗДАЛОВА
6 кыл., Бөтүн

ААТЫН ААТТАТА, ҮЙЭТИТЭ СЫЛДЫАХПЫТ

(Эбэм туһунан ахты)

Кырдык дағаны — 1941-1945 тыһыннаахтар умнубат сыллар. Бу кэмгэ, хайа да киһини сэриин тыһына тараһыбакка, эчэппэккэ эрэ ааспатах буолуохтаах. Ол курдук, биһиги хос эһэлэрибит кыттан Аға дойду көмүскэлиин уоттаах сэриигэ кыттан, олохторун толук уурбуттара. Ону тэһэ эбэлэрибит оҕолорун, бар дьонунун тыһынаах хаалларар туһуттан, туох баар сыраларын, күүстэрин холбоонор үлэ үөһүгэр түспүттэрэ.

Эбэм туһунан кылгастык ахтан аһар буоллааха маньык: Необутова Варвара Егоровна 1918 сыллаахха Нам улуунун Бөтүн нэһилиэтин Чаарыас арытыгар төрөөбүтэ. Киһи оҕо сааһыгар тулааһа хаалан, үөрэнэр кыла суох буолан, сайынын оттоон, кыһынын дьыэ истас үлэтигэр көмөлөһөн оҕо сааһа ааспыта.

Кытары иккис буоланнар эр дьоннору кытта кыһын өрүс турбутун кэннэ ахсыа буоланнар уһун айаһа туруммуттар. «Хас биридии бэйэбит түөртүү аттаах, барыта 32 сыарданан айаһа туруммуштут. Бу айаһа кыһын устата Ааллаах Үүнтэн Охотскай перевозка диэри түөртэ-бистэ кырынан араас таһағаны, аһы-үөлү таспыһыт», — диэн кэспиттэ.

Туруору таас хайаны дабайан тахсыы, сыардалаах ат олоһон эрэн түһэр туруору түһүлэрэ, өрүһү ат быһағарыгар диэри түһар халтархай үктэллээх муустуу тааны көһөн туораһын курдук мүдүргэннээх түгэннэрэ, өйүгэр-санаатыгар умнуллубаттык хаалбыттар. Сыллары, тоһору, ачылытаһыны аахсыбакка, санааларын күүһүнэн бу ыарахан айаны саас ыам ыйыгар этэнгэ түмүктээн дойдоларыгар төһүбүттэр. Айаһтан кэлээт дағаны от-мас тиийбиттэр, сүөһү үлэтигэр үлээһэн-хамсаан барбыт. Бу кэмгэ, үчүгэй үлэһитин иһин Москва куоракка баран босхо сыһынаан кэлэр пүтөкканан нағарадаланар.

Сэриин кэмгэр бэйэтин харыстаммакка хара сарсыардаттан им сүтүөр дьыла үлэһэбит үлэтин сыаналаан, эбэм Сталин, «Маршал Советского Союза Жуков», «Ветеран труда» уола мэтээллэринэн нағарадаламаһыта.

2003 с. эбэбит биһиги кэһкэбиттэн туораан, бу орто дойдуттан барбыта. Киһи туһаһын хатаран, биһиги сиэннэрэ, хос сиэннэрэ эбэбит курдук күүстээх, хорсун санаалаах буолуохпуг. Куруутун киһи аатын ааттата, үйэтигэ сылдыаһыт.

Варя МЕСТНИКОВА
5 аҕ. НУТ

Убаастыыр, ытыктыыр киһибитин, Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитин ЕГОР МИХАЙЛОВИЧ ЛАРИОНОВИ, 65 саасын туолбут үтүө күнүнүн истин эрдэ этэбит.

Бу үтүө кэрэ, дьоро күнгэр бары үтүө сыһыангар бары махтап этэбит!

Баҕарабыт Эйнэхэ, дьэ кэргэнгэр, санаабыт санаабыт саргыланарыгар, өйдөөбүт өйгүт өрөгөйдүүрүгэр, ылсыбыт дьылаадыт ысарыллан иһэригэр, бука бары чэгиэн-чэбдик буоларгытыгар.

Утүө сыһыаныгар, аламаҕай кэрэ майгыгар, кырдыкка-сырдыкка, үчүгэйгэ-кэрэгэ дьулуһар үтүө иэйинг Эйгини куруук арчылы турдуннар!

Бары үтүөнү баҕарабыт Охлопковтар, Хамагатта

Убаастабыллаах МАРИЯ ЕГОРОВНА!

Эйгини 70 саасын туолар үөрүүлээх күнүнүн ис сүрэхтэн итинтик-истинтик эрдэлибит!

Баҕарабыт кырдыкты кыраһыабай дууһалаах, аламаҕай майгылаах үтүө-санаа доһууолаах, өрүү олоххо тардыһылаах буоларгар. Ылары ыалласпатын, эрдэни эрчимнээх, чэгиэн-чэбдик куруук бу курдук үөрэ-көтө сырыт. Түгэниэн туһана күндү ытыстабыллаах киһибитигэр, Эйнэхэ, ахсаабат кыһамныгар, үтүө сүбөг, көмөг иһин диринг махтабытын тизрээбит.

Көбөкөн «Эрал» дь./с коллектива

Убаастыыр, ытыктыыр киһибитин, Нам улуунун Ытык киһитин ОБУТОВ ДМИТРИЙ ПЕТРОВИЧЫ, 70 саасын туолбут дьонун, үбүлүйдээх күнүнүн уруй-туску буолуохтун!

Эн өр көмгө салайар үлэрэ үлэлээн дьон интэриэһин көмүскээн, үлэлээн кэлбит үлэн суоллаах-нистээх, үтүө өйдөбүллээх.

ХАЛЛААН ТЫМНЫДА... ТАС ТАҢАҤЫ УОРАЛЛАР

Ахсынньы 8 күнүгэр Хамагаттаҕа гр. Семенов бипргэ арыгылаан баран иһипит аратын гр. Павловы быһаарылан анньыбыт. Бу күн Көбөкөн участкай балыһатыгар сокуоннай сааһын ситэ илик Д. кырбанан кырбит. Вэрэбиркэ түмүгэр Макитов уонна сокуоннай сааһын ситэ илик Вочуров

Ахсынньы 9 күнүгэр гр. Колесов илигин тарбахтарын үлүшүт. Бу күн 1 Хомуспааха гр-ка Атласова итирик туруктаах сылдьан бэйэтин искэ быһаарылан анньыммыт. Ахсынньы 10 күнүгэр Искраҕа гр-ка Б. кэргэнэ Ефимов кырбаабыт. Бу күн аны Намга Фокин уонна Самсонов гр. Марковы кырбаабыттар уонна 200 солк. харчылаах кошелегун былдаан ылбыттар.

Ахсынньы 6 күнүгэр Нам 1 №-дээх орто оскуолатын гардеробттан 8 кылаас үөрэнээччитин курткага сүшүт. Бу күн Граф Бизэрин кулубугар кулууну алдатын кырбиттэр. Ахсынньы 8 күнүгэр «Кодак» маһабынҕа Хамагатта олохтоор гр-ка Ш. суумкатын уорбуттар. Бу күн улуустаады библиотекага 8 кылаас үөрэнээччитин дубликата сүшүт. Уорууга уорбаланааччы тутуллубут. Ахсынньы 10 күнүгэр «Стройучасток» маһабынгар киирэн бородукта уорбуттар.

Ахсынньы 8 күнүгэр «Южная» маһабын бэрэбиркэлээһин түмүгэр болдьоро аасыт бородукта атыылана турара биллибит. Бу күн Модут орто оскуолатын түннүгүн алдыаппыттар. Ахсынньы 9 күнүгэр Кыһыл Дэриэбинэ олохтоор гр-ка Ефимова биллэрбитинэн, кини племяннидата, 1986 с. төрүүх, гр-ка Харитонова ахсынньы саҕаланыгыгар дьэтиттэн тахсан барыт уонна төннө илик. Нэдиэлэ устата 156 киһи административнай мизрэрэ тардылыбыт, ГАИ 668 транспорту бэрэбиркэлээбит. 103 бородукуол толорбут, 1 итирик суоппар тутуллубут, стоянкага 5 транспорт туруоруллубут.

Администрация МО «Намский улус» 29 декабря проводит конкурс на должность специалиста по ценам отдела экономики. Требуется к конкурсантам: высшее экономическое, финансовое образование, стаж работы на хозяйственных предприятиях не менее 2 лет, умение работать на ПК (обязательное знание программ «Excel», «Word»).

«Хикари» турфирма филиала Намга аһылына. Бу фирма аан дойдуга бары хайысханан путевкалары атыылыыр. Маны таһынан «Новый год в Пекине» дизайн дьылаады программанын тохсуньу 3-13 күнүригэр Кытайга Саҥа дьылы бырааһынныктыгы барыаххытын сөп. Фирма курортнай-санаторнай эмтэнигэр путевкалары атыылыыр. Фирма директорунан Шарапова Мария Егоровна аанна.

Визиги аадырыспыт: Октябрская ул. 1 (дьаһалта дьэйтэ), 213 каб., тел. 41-4-87

ИҤИРЭХ ТЫЛЛАР

Биһиги холобур огостобут ыраас ыра санаарын, дьонго-сэргэҕэ истинг сыһыаныгар, билигинитин-көрүүгүтүн. Махтанабыт адалы үтүө санаадытыгар, сыһыангытыгар. Баҕарабыт үбүлүйдээх үтүө күнгэр Эн кутун-сүрүн бөрүгөн, суруйар-айар дьодурун аһыллан иһэригэр, чиргал доруобуйаны, оҕолоргут, сиэнэригит тапталларынан уугутанан уһундук дьоллоохтук олоһоргор.

Олоххут уйгута улааттын, Үөрүүгүт-көтүүгүт үксэтиҥ! Үтүө санаа арчылаатын, Алгыс тыла араҥачтылаатын Дьол-саргы тосхойдун!

Эврдэни кытта Хамагаттаттан Охлопковтар

Совет, правление, профком, коллектив потребительского общества «Илга» сердечно поздравляют ХОЮТАНОВУ МАРИНУ ИВАНОВНУ с 50-летним юбилеем! Уважаемая Мария Ивановна! В этот день и на долгие годы желаем Вам крепкого здоровья, счастья, благополучия, долгих лет жизни и новых творческих успехов в работе.

Пусть день прекрасный юбилей В душе оставит только солнца свет. От всей души желаем счастья, в работе — радостных побед!

1 Хомуспаах ээлиэннэтигэр олоһор тапталлаах кэргэммин, күн сириҥ көрдөрбүт күндү ийэбитин, эйэрсэ эбээбитин, хос эбээбитин, үлэ, тыыл ветераны ШАРАПОВА МАРИЯ ПЕТРОВНАНЫ 75 саасын туолар үөрүүлээх күнүнүн итинтик-истинтик эрдэлибит!

Күндү киһибитигэр кырдыр дьэни билимэҕэ олоһоруг, сиэнэриг тапталларынан, чугас дьонун-сэргэн истинг сыһыаннарынан кынаттанан, үөрэ-көтө дьоллоохтук олоһоргор, доруобай сылдьаргар баҕарабыт! Ахсаабат кыһамныгар, болрумтон, сылаас тапталыҥ иһин истингик махтанабыт.

Кэргэниг, оҕолоруг, кийиһиттэриг, куттуктэриг, сиэнэриг, хос сиэнэриг

Принимаем заказы на оформление интерьера (новогодние и прочие), а также на изготовление маскарадных костюмов. (папье-машье, бумага и т.п.) Тел. 42-0-50

НОВОГОДНЯЯ АКЦИЯ «ОРИФЛЕЙМ» * Бесплатная регистрация! * Скидки от 20% до 80%! * Подарки, подарки ЕСТЬ ВОЗМОЖНОСТЬ ПРЕУСПЕТЬ! Тел. 41-9-37

ОБЪЯВЛЕНИЕ ДЛЯ ПОЛЬЗУЮЩИХСЯ ПРИРОДНЫМ ГАЗОМ К сведению населения Намского улуса, пользующихся природным газом, просим произвести расчеты и оплатить долги за текущий год до 22 декабря 2005 года.

Table with columns: Район, Понедельник, Вторник, Среда, Четверг, Пятница. Rows include: с. Хамагатта, с. Партияна, с. Аптына, с. Хомуспа, с. Никольцы, с. Бегюн, с. Кр. Деревня, с. Гр. Берег, с. Елебийн.

Продаю стог сена. Тонна — 4500 руб. Обр. по тел. 89142258711 «Быйан» СХПК ликвидацияга барарын иһитиннэрэр. Считать недействительным утерянный паспорт серии 9801 № 356669, выданный 17.03.03. Намским ОВД на имя Шарапова Гаврила Гаврильевича.

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной ул. 4. E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

О РАЗРЕШЕНИИ ПРОЕЗДА АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ ЧЕРЕЗ р. ЛЕНА ПО ЛЕДОВОЙ ПЕРЕПРАВЕ НА УЧАСТКЕ НАМЦЫ-II ХОМУСТАХ В связи с наступлением устойчивых отрицательных температур, в целях обеспечения безопасной переправы распорядком:

- 1. На основании акта членов комиссии по приемке в эксплуатацию ледовой переправы через реку Лена (толщина льда составляет 35 (тридцать пять) сантиметров), разрешить ледовую переправу на участке Намцы-II Хомустах с 12 декабря 2005 года автотранспорта с массой до 3,5 (три с половиной) тонны. 2. Главе II Хомустахского наслега (Тарский П.Е.) установить постоянный контроль за технико-эксплуатационным состоянием ледовой переправы. 3. Начальнику ГАИ Намского УОВД (Постникову И.В.) установить постоянный контроль за безопасностью дорожного движения по ледовой переправе. 4. ГУ ГИМС (Мохначевский В.Н.) установить постоянный контроль за безопасностью дорожного движения по ледовой переправе. 5. Контроль за исполнением данного распоряжения оставляю за собой.

БИЛЛЭРИИДЭР РЕКЛАМА

ПИК «Строим вместе» Объявляется НОВОГОДНЯЯ АКЦИЯ «В НОВОМ ГОДУ — ЖИВИ В НОВОЙ КВАРТИРЕ» — 6% СО ВСТУПИТЕЛЬНОГО ВЗНОСА, а также, для тех, кто вступает в ПИК до 31 декабря, разыгрывается Новогодняя беспроигрышная лотерея. Супер-приз — встреча Нового года в экзотической стране от турфирмы «СахаКредитТур».

К СВЕДЕНИЮ СПЕЦИАЛИСТОВ, ИМЕЮЩИХ ЛЬГОТЫ ПО ОПЛАТЕ ЗА ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ! В связи с недофинансированием оплаты льгот просим вас до конца с.г. оплатить полностью всю задолженность. Началось начисление субсидий по оплате за жилищно-коммунальные услуги за 4 квартал! Просим подойти без опоздания.

Редактор В.Г. Касьянов ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; ; бухгалтерия — 41332; факс — 41332; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционной издательской система — 41141

Төрүөтүн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маассабай информация средствтарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһуну контуруоолдуур уонна регистрациялыыр РФ бачэка Госкомитетын СР региональной управлениетыгар 2003 с. бачылын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүмүрү — ПИ №19-0428. Сурукка аакыктын-суолугун, үлэтигин, дьэтит аадырыһын чопчу ыһын. Редакцияга иирбит суруктар төһөрүллүбэттэр. Автор этэр хаһыат санаатынныҥ маады биир буолбат.

«Энсиэли» хаһыат редакционнай-издательской ситимигэр талылына уонна таһылына. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бачээтэнэ, Орджоникиде ул. 38. Формата А3 Кээмэйэ 1,0 бачээт. лине. Көгүл сыманан атыыланар Индекс — 54889. Тираһа — 2053. Бачэакэс иһин баттанна — 12:00 ч. 14.12.2005 Сахааһын №-ра — 161